

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO PW. ŚW. STANISŁAWA BM W SKRZYSZOWIE

Opracował: Konserwator Dziej Sztuki mgr Tomasz Głowacz

Tarnów 2023

KONSERWATOR DZIEJ SZTUKI
Tomasz Głowacz
mgr Tomasz Głowacz
dyplomista r.l.k.

OPRACOWANIE CHRONIONE PRAWEM AUTORSKIM

Niniejszy załącznik
stanowi integralną część d...

Decyzji

Pozwolenia 60/2024/A

Postanowienia

Opini

o dnia 23.02.2024

z up. Małopolskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Dziej Sztuki w Krakowie
p.o. Kierownika Delegatury w Tarnowie

Agata Klis-Toton
mgr Agata Klis-Toton

SPIS TREŚCI

1. **Wstęp**
2. **Przedmiot opracowania**
3. **Dane inwentaryzacyjne**
4. **Opis i historia obiektu**
5. **Stan zachowania i przyczyny zniszczeń**
6. **Wnioski i założenia konserwatorskie i dendrologiczne**
7. **Proponowane postępowanie konserwatorskie**
8. **Bibliografia**
9. **Dokumentacja fotograficzna**

WSTĘP

*„Obowiązkiem naszym jest skarżyć, które przeszłość
nam jeszcze zostawiła, oddać potomności”.*

Feliks Kopera

Tradycja budownictwa drewnianego na ziemiach polskich sięga zamierzchłych czasów. Dzięki obfitości lasów sosnowych i świerkowych, dostarczających znakomitego budulca, prostego i łatwego w obróbce ciesielskiej, istniały warunki do wytworzenia się kultury budownictwa drewnianego, przewyższającego pod względem ilościowym budownictwo murowane. Przed rokiem 1800 większość budynków była wzniesiona z drewna. Z tego materiału budowano nie tylko skromne gmachy użyteczności publicznej w centrach dóbr ziemskich i w sporych ośrodkach miejskich¹. Budowle drewniane były projektowane przez wybitnych architektów, takich jak np: Tylman van Gameren, którzy próbowali dostosować do możliwości konstrukcji ciesielskich wyszukane rozwiązania, wypracowane w nowożytnej architekturze murowanej². Konstrukcje te osiągnęły więc wyjątkowo wysoki poziom techniczny i wyraz artystyczny na terenie Rzeczypospolitej, co zostało dostrzeżone już w XIX wieku przez badaczy z Europy Zachodniej.

W ciągu XIII wieku na ziemiach polskich dokonuje się ostateczny proces krystalizacji osadnictwa, zarówno typu miejskiego jak i wiejskiego. Miasta uzyskują stabilizację wzorcowych norm i praw, opartych o tzw. prawo magdeburskie, obejmujące między innymi organizację cechów rzemieślniczych. Cechy te miały za zadanie ochronę interesów ich członków, przez obronę przed konkurencją ze strony niezrzeszonych, kontrolę jakości i ilości wykonywanych prac oraz pomoc wzajemną. W większych miastach istniały cechy branżowe, a więc i ciesielskie, w mniejszych zaś organizacja była wspólna dla wszystkich rzemieślników.

Liczne dane źródłowe świadczą o powszechnym stosowaniu drewna w budowlach sakralnych, wznoszonych dla potrzeb krzewiącego się kultu chrześcijańskiego dla którego nie

1 Marian Kornecki, *Miejsce budownictwa drewnianego w krajobrazie kulturowym Polski*, Kwartalnik Architektury i Urbanistyki, 32, 1987, nr 3-4, s. 167-174.

2 D. Kaczmarczyk *Projekta Tylmana z Gameren drewnianego kościoła w Klementowicach* Kwartalnik Architektury i Urbanistyki, 6, 1961 nr 4.

wystarczyły nieliczne kamienne rotundy i bazyliki romańskie. Na podstawie analogii z zachowanymi późniejszymi zabytkami drewnianego budownictwa kościelnego, można przypuszczać, iż były to budowle proste, jedno- lub dwurzędowe (nawa i prezbiterium) o prostokątnych rzutach, bez wież, o ścianach w konstrukcji zrębowej i wyniosłych dachach. Wieże nie stanowią elementu stałego przewidzianego w programie budowlanym kościoła, a pojawia się zazwyczaj znacznie później aniżeli czas budowy korpusu, podobnie zresztą jak podcienia. Wznoszą się one przy zachodniej ścianie nawy i stanowią zazwyczaj odrębną pod względem konstrukcyjnym część zespołu. Szkieletowe ściany zwięzające się ku górze i odeskowane dźwigają pomieszczenie dla dzwonów z pionowymi ścianami nadwieszonymi nad dolną częścią wieży. Nad dzwonami wznosi się piramidalny dach gontowy czworo- lub ośmioboczny, często z narożnymi wieżyczkami.

Mimo bliskiego podobieństwa nadwieszonych pomieszczeń na dzwony do hurdytli baszt i bram gotyckich należy przypuszczać, iż nie względy obronności, lecz dążenie do większej stateczności wobec mimośrodkowych sił rozkołysanych dzwonów stanowi genezę takiego rozwiązania.

Najstarsze i najpiękniejsze zarazem zabytki gotyckiego budownictwa drewnianego zachowały się na Śląsku: Lacza z 1490 r., Księżylas z 1499 r., Pniów z 1506 r., Syrynia z 1510 r., w Żywieckiem: Komorowice z XVI w., Łękawica z 1547 r., na Podhalu: Dębno i Grywałd z XV w., w Harkłowa z końca XV w. Łopuszna z pocz. XVI w. oraz w Gorlickiem: Libuszna z 1513 r., Króźłowa Wyżna z 1320 r., Sękowa z XVI w.

Wysokie walory estetyczne tych kościołów polegają na ogólnych proporcjach bryły, na układzie stromych dachów gontowych, spływających poprzez zadaszenia podcieni i okapów oraz poszycie gontami ścian aż do samej ziemi, na odpowiednio dobranych stosunkach wysokości poszczególnych części bryły opadających od wieży ku prezbiterium. Spokojnej i jednolitej fakturze dachów i ścian zewnętrznych przeciwstawia się w wielu kościołach bogate wyposażenie dekoracyjne wewnątrz i polichromie ścian. Organicznego powiązania budowli z krajobrazem dopełnia drewniane lub murowane ogrodzenie cmentarza, opatrzone gontowymi daszkami, malowniczymi bramkami i kaplicami, całość ocieniona wieńcem drzew³.

3 F. Kopkowicz *Ciesielstwo polskie*, Arkady Warszawa 1958 r.

1. PRZEDMIOT OPRACOWANIA

Program Prac Konserwatorskich sporządzony na potrzeby konserwacji technicznej i estetycznej poszycia dachu, ścian szalunkowych i ogrodzenia kościoła parafialnego p.w. Św. Stanisława Biskupa w Skrzyszowie.

Prace konserwatorskie powinny być prowadzone przez osoby posiadające odpowiednie uprawnienia określone min. w Rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków

Prace konserwatorskie, restauratorskie oraz badania konserwatorskie może prowadzić, w zakresie specjalności określonej w dyplomie ukończenia studiów, osoba, która posiada tytuł zawodowy magistra uzyskany po ukończeniu studiów wyższych:

1) na kierunku **Konserwacja i Restauracja Dziej Sztuki**

lub

2) w specjalności w zakresie **Konserwacji Zabytków**

oraz odbyła po ukończeniu tych studiów co najmniej 9-miesięczną praktykę zawodową w zakresie konserwacji lub badania zabytków wpisanych do rejestru zabytków.

Prace remontowo-konserwatorskie w obrębie kościoła należy prowadzić pod nadzorem dendrologicznym.

2. DANE INWENTARYZACYJNE

Obiekt: Kościół parafialny p.w. św. Stanisława B.M.

Opracowanie dotyczy konserwacji poszycia dachu i ogrodzenia kościoła.

Czas powstania: 1517, przebudowany w 1893-94

Autor projektu: cieśla Jan z Czchowa

Styl: gotyk/neogotyk

Adres: 33-156 Skrzyszów 1

Właściciel: Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Stanisława B.M., 33-156 Skrzyszów 1

Wpis do rejestru zabytków: A-127 z dnia 30.XII. 1960 r.

3. OPIS I HISTORIA OBIEKTU

Drewniany kościół p.w. św. Stanisława Biskupa położony na niewielkim wzniesieniu w środku miejscowości wzniesiony został w 1517 roku w stylu późnogotyckim. Jest jednym z licznych modrzewiowych kościółków, jakie powstawały wówczas w regionie, a także innych krajach. Mapa rozmieszczenia drewnianych gotyckich świątyń wskazuje na swoistą modę budowania takich kościołów. Według zachowanej na portalu południowym sygnatury budowniczym tej świątyni był cieśla Jan z Czchowa. Pierwszy opis kościoła pochodzi z roku 1596 z wizytacji kanonicznej wspomiane w nim zostały m.in. malowidła pokrywające ściany i strop kościoła. Kościół w swym gotyckim kształcie przetrwał do przełomu XVII i XVIII wieku, kiedy dokonano gruntownego remontu, podczas którego dobudowano do kościoła soboty, wniesiono wieżyczkę na sygnaturkę. Kolejny remont miał miejsce w 1745 roku, a prace w trakcie niego objęły wymianę dachu, naprawy stropów, sobót i babińca. W tym czasie dobudowano także wieżę. W roku 1770 dobudowano nową zakrystię i skarbiec, a w 1776 po rozbiórce północnej ściany kościoła dobudowano kaplicę, która rok później otrzymała polichromię. **W końcu XVIII stulecia usunięty został strop z dekoracją patronową⁴.** Gruntowna przebudowana i powiększenie kościoła w stylu neogotyckim nastąpiła w latach 1893-1894.

Kościół w Skrzyszowie, jak większość ówczesnych kościołów, jest orientowany tzn. prezbiterium znajduje się od strony wschodniej, a wejście główne od zachodniej. Kościół drewniany, konstrukcji zrębowej z wieżą o ścianach pochyłych konstrukcji słupowo-ramowej. Elewacje kościoła pobite gontem. Kościół jednonawowy, z węższym prezbiterium i parą kaplic po bokach nawy rozmieszczonych symetrycznie. Prezbiterium i kaplice zamknięte trójbocznie. Po stronie północnej prezbiterium zakrystia, a po południowej mała kruchta z wejściem do kaplicy. Kościół nakryty dachami siodłowymi z zachowanymi częściowo elementami więzby gotyckiej storczykowej, podbitymi gontem. Strop z bali podbity pułapem

4 Deski składowane na strychu oraz niektóre wtórnie wbudowane w więźbę dachową oraz powałę.

oraz kryty powałą. Dach jest dwuspadowy, strzelisty. Na niektórych elementach więźby dachowej znajdują się znaki montażowe, jakie często zostawiali ówcześni konstruktorzy. Wieża z izbicą o hełmie namiotowym. Poszczególne elementy łączono już nie kołkami drewnianymi jak dotychczas, ale gwoźdźmi. Przejście z nawy do prezbiterium akcentuje poprzeczna belka tęczowa o profilu gotyckim. Przy ścianie zachodniej, na wysokości około 3 m, znajduje się empora na chór muzyczny, wsparta na czterech słupach. Do wnętrza kościoła prowadzą cztery wejścia. Na północnej ścianie prezbiterium usytuowany jest późnogotycki portal wykonany w 1517r.

Na portalu znajduje się data: "ANNO CHRISTI / 1517" i napis w dwóch wierszach:

- **wiersz górny: ... AULA CONSTROUA EST IN LANDA DEO",**
- **wiersz dolny: "EI .. STANISLAO ... JOANES ... (WIENSIS)".**

Otwory okienne zamknięte są łukiem ostrym. W prezbiterium znajdują się obecnie cztery okna - dwa od strony północnej i dwa od strony południowej, piąte, umieszczone na ścianie wschodniej, jest niewidoczne, ponieważ zostało zaszalowane. Istnienie tego okna było zasadne, kiedy w średniowieczu konstruowano niewielkie ołtarze, gdy zaś nastała moda na mocno rozbudowane ołtarze barokowe, okna wschodnie stawały się zbędne. Najczęściej więc zostawały zasłaniane. W kaplicach znajdują się po dwa okna (na ścianie wschodniej). W nawie głównej są natomiast cztery okna (po dwa od strony północnej i południowej). Opisany kościół posiada dużą wartość historyczną jak i wizualną możemy na jego podstawie obserwować zmiany poczucia piękna i zmieniającej się kultury na przestrzeni kilku stuleci. Jest też miejscem integrującym dziesiątki pokoleń tutejszych mieszkańców

4. STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEŃ

Wiele czynników oddziałujących synergicznie przyczyniają się do niszczenia obiektów historycznych o wartości artystycznej i zabytkowej. Do najważniejszych z nich należą między innymi procesy chemiczne, fizyczne, mechaniczne oraz biologiczne. Podobnie w tym przypadku poza naturalnymi procesami starzeniowymi drewna, główną przyczyną degradacji pokrycia dachu kościoła oraz daszków ogrodzenia jest wpływ czynników atmosferycznych oraz czynników biologicznych.

Podczas wizji lokalnej mającej na celu ustalenie stanu zachowania poszycia dachów kościoła stwierdzono bardzo duże zawilgocenie gontu dachów oraz gontu szalunków kościoła. Podwyższona wilgotność drewna znajdującego się w miejscach mniej nasłonecznionych oraz połacie dachów i szalunki od strony północnej wykazują zniszczenia mikrobiologiczne. Na deskach widoczne są wypłukania miękkich części bielastych, liczne pęknięcia podłużne przebiegające wzdłuż włókien drewna, rozwarstwienia tkanki drewna, ubytki a nawet całkowita dezintegracja drewna. Podobna sytuacja jest na daszkach ogrodzenia jednakże tutaj stopień zniszczenia kwalifikuje je do wymiany. Pokrywające daszki szaro zielone wykwity, brunatny kolor, rozwłóknianie się drewna i jego pryzmatyczna siatka spękań, świadczą o daleko posuniętej biodegradacji, spowodowanej rozwojem grzybów. Na powierzchni desek gontowych zauważono również wykwity porostów i glonów. Porosty są grupą biologiczną, która charakteryzuje powolny wzrost, brak zdolności magazynowania wody, wytwarzanie swoistych produktów metabolicznych rozkładających między innymi drewno. Powodują one zaplamienie i w konsekwencji zmianę wyglądu obiektów historycznych a także w znacznym stopniu przyspieszają procesy rozkładu w wyniku powstałych w procesach metabolicznych kwasów (*tzw. kwasów porostowych*) i zasadowych związków metabolicznych. Obecność glonów i sinic na połaciach poszycia dachów kościoła związane jest z ich funkcją, którą pełnią w środowisku. Są to organizmami pionierskimi, które przekształcają środowisko, umożliwiając innym grupom organizmów zasiedlanie. W wyniku przeprowadzanych procesów metabolicznych glonów powstają substancje chemiczne w postaci nieorganicznych kwasów, takich jak: kwas mlekowy, kwas szczawiowy, kwas

bursztynowy, kwas octowy i kwas pirogronowy, które wywołują erozję i degradację podłoża drewnianego. Zniszczenia takie zaobserwować można w strefach wysokiego zawilgocenia w obszarze rynien i rur spustowych oraz w strefie przyziemia, w której oprócz wody opadowej do zawilgocenia przyczynia się woda podciągana kapilarnie z gruntu. Niektóre części kościoła posadowione są na kamieniu piaskowcu, wtórnie otynkowanym zaprawą cementową, która utrudnia a nawet i uniemożliwia proces odparowania wody z kamienia. Długotrwałe zawilgocenie kamienia prowadzi do jego destrukcji jak również przyczynia się do zawilgocenia dolnych ścian szalunków kościoła. Prace związane przy kamiennej oraz ceglanej podmurówce kościoła, nie uwzględniają usunięcia betonowej opaski. Stan zachowania kamiennej podmurówki jest bardzo zły, jednak wynikiem tego stanu nie jest betonowa opaska lecz zaprawa cementowa i klejowa, którą otynkowano podmurówkę. Zastosowana zaprawa jest zbyt twarda i szczelna, uniemożliwia naturalne procesy dyfuzji wody znajdującej się w kapilarach kamienia, doprowadzając do zniszczeń strukturalnych kamienia. Przy podmurówce ceglanej nie zaobserwowano tego typu zniszczeń ponieważ nie ma warstwy, która blokuje tego typu procesy. Betonowa opaska jest systemem odprowadzania wody opadowej z połączeń dachowych i cokołowych, zamknięta jest po obwodzie krawężnikiem oraz profilowaniem, które odprowadza wodę z otoczenia kościoła oraz transportuje ją systemem rur na zewnątrz nasypu poza obrys murów oporowych. Zaleca się pozostawić wspomnianą opaskę ponieważ nie tylko skutecznie odprowadza wodę opadową ale również sprawia, że woda opadowa nie wnika w grunt. Kościół zbudowany jest na sztucznym nasypie o słabej stabilności, przed laty bywały problemy osuwania się ziemi oraz skarp wokół kościoła, właśnie z uwagi na wymywanie gruntu przez wodę opadową. Ponadto opaska jest zamontowana pod kątem powodującym, że woda opadowa odbijając się od niej kierowana jest na zewnątrz podmurówki.

5. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

A. WNIOSKI I ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE

Kościół p.w. św. Stanisława Biskupa Męczennika w Skrzyszowie jest nośnikiem cennych informacji kulturowych i artystycznych. Powstał z fundacji Jana Amora Tarnowskiego, hetmana wielkiego koronnego i kasztelana krakowskiego. Budowniczym świątyni był cieśla Jan z Czchowa, o czym świadczy sygnatura inskrypcyjna na jednym z portali wejściowych. Kościół posiada cenne wyposażenie oraz polichromie, ponadto konstrukcja budynku posiada wysokie walory sztuki ciesielskiej min. storczykową konstrukcję więźby dachowej. Dlatego zaleca się aby wszelkie prace remontowe powinny być prowadzone przez osoby posiadające odpowiednie uprawnienia określone min. w **Rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 27 lipca 2011 r. W & 22. 1. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych, prace konserwatorskie, restauratorskie oraz badania konserwatorskie może prowadzić, w zakresie specjalności określonej w dyplomie ukończenia studiów, osoba, która posiada tytuł zawodowy magistra uzyskany po ukończeniu studiów wyższych:**

- 1) na kierunku konserwacja i restauracja dzieł sztuki
lub
- 2) w specjalności w zakresie konserwacji zabytków
oraz odbyła po ukończeniu tych studiów co najmniej 12-miesięczną praktykę zawodową w zakresie konserwacji lub badania zabytków wpisanych do rejestru zabytków.

Planowany remont, koncentrować się będzie na zewnętrznej bryle kościoła oraz jego obejściu. Konserwacji wymaga gontowe poszycie dachów kościoła oraz szalunki ścian. Przewiduje się wykonać czyszczenie chemiczne i mechaniczne a następnie impregnację fungistatyczną gontu oraz szalunku ścian. Impregnacja ma na celu zabezpieczenie drewna

przed rozwojem mikroorganizmów oraz wzmocnienie i zabezpieczenie przed wnikaniem wody opadowej. Przewiduje się również wymianę gontu, na niektórych połaciach dachu. W ramach poprawy energooszczędności zaleca się pokryć dach od wewnątrz membraną paroszczepuszczalną, o gramaturze 160-180g/m², zostanie przycięta do szerokości krokwi i zamontowana pomiędzy nimi przy użyciu drewnianych listewek montowanych do krokwi i łąt przy użyciu wkrętów do drewna. Membrana dachowa poprawi wentylację poddasza oraz zwiększy parametry termiczne i wiatroizolacyjne poddasza. Montaż membrany jest bezinwazyjny w poszycie dachu, zazwyczaj montuje się nią przy wymianie gontu, bezpośrednio pod łątami, w tym przypadku z uwagi na zakres prac, jest to niemożliwe ponieważ poszycie dachu nie jest wymieniane ale poddane pracom konserwatorskim, dlatego zdecydowano się na takie rozwiązanie. Podmurówka kościoła wtórnie została otynkowana tynkiem cementowy, który utrudnia proces odparowania wody z kamienia co przyczynia się nie tylko do zawilgocenia dolnych partii kościoła ale i do degradacji kamienia. Przewiduje się usunięcie wadliwego tynku i poddanie konserwacji technicznej i estetycznej wątku kamiennego. W ramach konserwacji technicznej wątek kamienny zostanie oczyszczony i odsolony, następnie poddany impregnacji wzmacniającej która poprawi strukturę kamienia. Ubytki kamienia zostaną uzupełnione zaprawą do renowacji kamienia, zostanie wymieniona spoina i całość zostanie poddana impregnacji hydrofobowej. W ramach prac remontowych przy grodzie kościoła przewiduje się wymianę gontu, konserwację istniejących sztachet drewnianych. Ponadto oczyszczenie słupków, uzupełnienie ubytków warstwy tynkarskiej oraz malowanie. Aby poprawić proces odprowadzania wody opadowej z dachów przewiduje się konserwację rynien i rzygaczy. Za równie istotne prace, które przyczynią się do osuszenia otoczenia kościoła uważa się odprowadzenie wody opadowej już w obrębie posadowienia kościoła, w tym celu należy wykonać remont kamiennej ścieżki wokół kościoła, kamień należy ułożyć na nowej podbudowie zachowując spadki w obrębie rur spustowych i rzygaczy. Z uwagi na fakt objęcia ochroną konserwatorską zadrzewienia w otoczeniu kościoła⁵ wszelkie prace w obrębie kościoła należy prowadzić pod nadzorem dendrologicznym.

5 Zadrzewienie w otoczeniu zabytkowego kościoła pw. Św. Stanisława B.M. W Skrzyszowie, w granicach wyznaczonych przez ogrodzenie kościoła, zostało wpisane do rejestru zabytków wraz z kościołem w 1960 r. (WRN w Krakowie, nr rejestru A-127) ponadto zadrzewienie w otoczeniu kościoła jw. oraz egz. drzew rosnących w sąsiedztwie kościoła po stronie zewnętrznej ogrodzenia, zastało uznane za pomnik przyrody w 1969 r. (PWRN w Krakowie nr rej. 643)

B. PROPONOWANE POSTĘPOWANIE KONSERWATORSKIE

1. Przed przystąpieniem do prac należy wykonać dokumentację fotograficzną i opisową.
2. Podczas prac należy systematycznie dokumentować przebieg ich realizacji.
3. Zabiegi konserwatorskie muszą być przeprowadzane w odpowiednich warunkach atmosferycznych, ściśle określonych w kartach technicznych każdego produktu i zgodnie ze wskazaną techniką i technologią.
4. Preparaty stosowane do impregnacji elementów drewnianych, poza właściwościami technicznymi, powinny spełniać następujące warunki:
 - nie powinny szkodzić strukturze drewna;
 - nie powinny zmieniać w sposób istotny wyglądu drewna;
 - powinny zachować elastyczność;
 - nie powinny tworzyć szczelnych błon uniemożliwiającej wymianę pary wodnej pomiędzy drewnem a otoczeniem;
 - powinny zachować odporność na działanie promieni UV;
 - powinny zachować swe właściwości w warunkach zewnętrznych;
 - nie powinny stwarzać zagrożenia dla człowieka;

powinny umożliwić wprowadzenie w przyszłości innych preparatów

5. Wytyczne dendrologiczne dotyczące ochrony drzew podczas prowadzenia prac:⁶

- strefa ochrony drzew równa jest rzutowi korony drzewa + 1.5 metra, w obrębie której należy do minimum ograniczyć prace ziemne i ochronić system korzeniowy drzew.
- niedopuszczalne jest usuwanie korzeni szkieletowych tj. o \varnothing pow. 10 cm. A konieczne usunięcie cz. cieńszych korzeni należy ograniczyć do niezbędnego minimum.
- korzenie należy skrać przy użyciu sekatora pod kątem prostym, a pow. ran zabezpieczyć przy użyciu preparatów np. Dendromal, Funoben

⁶ Inwentaryzacja dendrologiczna wraz z opinią dendrologiczną, proj. gospodarki ist. zadrzewieniem i wytycznymi dot. ochrony drzew. Autor: mgr inż. Elżbieta Obrocka 2023.

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH – KOŚCIÓŁA PARAFIALNEGO P.W. ŚW. STANISŁAWA B.M. W SKRZY SZOWIE

- w przypadku konieczności pozostawienia odkrytych systemów korzeniowych drzew, korzenie należy zabezpieczyć przed przesychaniem poprzez zroszenie wodą i okrycie geowłókniną.
- w trakcie prowadzenia prac remontowo-konserwatorskich , pow, terenu w pobliżu drzew osłonic grubą folią, celem uniknięcia zanieczyszczenia gruntu środkami chemicznymi.
- należy chronić pnie drzew wraz z nabiegami korzeniowymi przed uszkodzeniami mechanicznymi i oddziaływaniem środków do konserwacji poprzez osłonięcia pnia drzew geowłókniną (w jasnym kolorze)
- sypkie materiały budowlane (w pobliżu remontowanych obiektów) należy umieszczać na folii.
- niedopuszczalne jest składowanie większej ilości materiałów w strefie ochrony drzew, podobnie jak materiałów rozbiórkowych w trakcie remontu naw. chodnika.
- w trakcie wymiany zadaszenia słupków i przęseł ogrodzenia, należy uwzględnić bliskość pni drzew nr inw. 3,4 i 19 skrócenie daszków/zdystansowanie/ w pobliżu pni.
- remont nawierzchni ścieżki kamiennej i placu przed głównym wejściem do kościoła, wymaga indywidualnych rozwiązań w pobliżu drzew nr inw. 10,12,13,14,15 tj. po usunięciu istniejącej nawierzchni i odkryciu systemu korzeniowego, zostanie ustalony sposób wykonania podbudowy pod ścieżkę, wyk. Obrzeży , ustalenie niwelety chodnika i zasięgu pokrycia terenu płytami kamiennymi w pobliżu drzew o nr inw. 12, 13,14. (ustalenia z inspektorem nadzoru dendrologicznego)
- w trakcie odtwarzania trawników w obrębie kościoła, nie należy zmieniać ist. Poziomu gruntu w strefie ochrony drzew (nasypy) w trakcie prac przygotowawczych grunt należy spulchnić przez płytkie motyczenie, wykluczone jest użycie glebogryzarki, stosowanie herbicydów przed założeniem trawników.
- prace remontowo-konserwatorskie w obrębie zadrzewienia pomnik przyrody należy prowadzić pod nadzorem dendrologicznym.

KONSERWACJA POKRYCIA DACHU I ŚCIAN SZALUNKOWYCH

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i rysunkowej przed przystąpieniem do prac konserwatorskich.
2. Oczyszczenie z brudu i mchu przy użyciu szczotek ryżowych oraz pędzli szczeciniowych.
3. Wymiana gontu dachu i ścian szalunkowych. Około 30% gontu dachu i 10 % gontu ścian szalunkowych jest zbutwiała, zawilgocona oraz porażona insektami, należy go wymienić na nowy. Poszycie dachu oraz ścian szalunkowych wykonane jest z drewna iglastego, o zróżnicowanej wielkości oraz wykonane z różnych gatunków drewna (modrzew,, jodła) w zależności od jego lokalizacji. Wymieniane deszczułki gontu wykonać należy z sezonowanego drewna iglastego, odpowiadające gatunkowi drewna oryginalnego, sposób obróbki oraz wielkość dostosowana będzie do konkretnego miejsca. Kolor nowych deszczułek należy spatynować do koloru otoczenia przy użyciu bejcy wodnej.
4. Dach i ściany pokryć preparatem fungistatycznym anti insekt firmy Remmers.
5. Oczyszczenie hydrodynamiczne gontu przy użyciu myjki ciśnieniowej i wody.
6. Impregnacja dwukrotna preparatem HK Lasur firmy Remmersa, kolor preparatu ustalony zostanie komisyjnie w obecności inspektora Urzędu Ochrony Zabytków Delegatura w Tarnowie, po zaprezentowaniu próbek kolorystycznych.
7. Przegląd i konserwacja rynien i rur spustowych. Oczyszczyć z liści i innych zanieczyszczeń, w razie konieczności poprawić lutowania spoin. Wysunąć ponad obrys dolnego okapnika kościoła rzygacze z rynien.
8. Sprawdzić i w razie potrzeby wykonać naciąg odgromienia.
9. Zabrania się ocieplania dachu poprzez okładanie wełną szklaną, mineralną itp.
Dopuszczalne jest rozpięcie membrany paroprzepuszczalnej pod gontem. Membrana dachowa o właściwościach paroprzepuszczalnych, gramaturze 160-180g/m², należy przyciąć do szerokości krokwi i zamontować pomiędzy nimi przy użyciu drewnianych listewek montowanych do krokwi i łąt przy użyciu wkrętów do drewna.

10. Wykonanie dokumentacji powykonawczej.

KONSERWACJA PODMURÓWKI KOŚCIÓŁA

1. Przed przystąpieniem do prac konserwatorskich należy wykonać dokumentację fotograficzną rejestrującą stan zachowania obiektu jak również inwentaryzacyjno-pomiarową.
2. Posadowienie kościoła wykonane jest z kamienia murowego oraz cegły. Kamień rozpoznano jako piaskowiec, który wtórnie otynkowano zaprawą cementową. Należy skuć zaprawę a kamień poddać konserwacji i eksponować. Lokalnie występuje cegła, którą również należy usunąć i uzupełnić kamieniem murowym o parametrach fizyko-chemicznych jak oryginalny kamień.
3. Oczyszczyć powierzchnię kamienia z luźnych nawarstwień powierzchniowych, sztucznej patyny, zaplamień, mchów, porostów.
4. Następnie należy wykonać zabieg dezynfekcji i dezynsekcji preparatem fungistatycznym np. Biotin lub Aerodesin 2000.
5. Ciosy kamienne wzmocnić poprzez impregnację wzmacniającą hydrofilnym preparatem krzemooorganicznym. Kamień przesączyć preparatem i zabezpieczyć folią przed zbyt szybkim odparowaniem rozpuszczalnika. Proces wzmacniania powinien trwać trzy tygodnie. Zaleca się zastosować preparat krzemooorganiczny KSE 300 firmy Remmers lub równoważny. Zastosować strzykawki, pipety, pędzle itp.
6. Odsolić poszczególne ciosy kamienne poprzez zabieg swobodnej migracji soli do rozszerzonego środowiska, w tym celu należy kamień kilkakrotnie przesycić wodą demineralizowaną oraz stosując kompresy z ligniny celulozowej również nasączonej wodą demineralizowaną wymusić migrację soli, która powinna odkładać się na warstwach ligniny.
7. Oczyszczyć ciosy kamienne metodą strumieniowo ścierną z zastosowaniem urządzenia hydrodynamicznego z preparatem chemicznym opartym o związki fluorku amonu np.

Fassadenreiniger – Paste, preparat nanieść pędzlem na kamień i po kilku minutach obficie spłukać wodą, podczas kontaktu z wodą zachodzi reakcja z przekształceniem związków amonu w słaby kwas fluorowodorowy.

8. Ubytki w kamieniu wykonać po uprzednim zamontowaniu zbrojenia w miejscu planowanych rekonstrukcji oraz uzupełnieniach formy rzeźbiarskiej. Proponuje się zastosowanie zbrojenia w postaci pajęczków i klamerek z drutu nierdzewnego. Osadzone będą w uprzednio wydrążonych gniazdach przy użyciu żywicy epoksydowej modyfikowanej mączką tiksotropową.
9. Następnie używając zaprawy Restauriermörtel firmy Remmers należy uzupełnić ubytki w kamieniu. Zaprawę barwić w masie pod kolor kamienia używając pigmentów mineralnych odpornych na alkalia. Parametry fizyko mechaniczne zaprawy zostaną precyzyjnie dostosowane do parametrów fizyko-mechanicznych uzupełnianego kamienia z uwzględnieniem warunków panujących przy obiekcie. Dla polepszenia przyczepności kitu do podłoża, proponuje się pokrycie powierzchni przełomu ubytków akrylowym środkiem adhezyjnym.
10. Posługując się narzędziami kamieniarskimi odtworzyć fakturę w miejscach rekonstruowanych, faktura kamienia powinna być dostosowana do obróbki kamieniarskiej zachowanej na obiekcie.
11. Brakujące ciosy kamienne wymurować z piaskowca na zaprawie renowacyjnej z wapnem trasowym.
12. Nałożyć nowa spoinę o właściwościach szerokoporowch z wapnem trasowym. Kolor ustalić komisyjnie z inspektorem Urzędu Ochrony Zabytków w Tarnowie.
13. Podmurówka kamienna nie posiada izolacji poziomej, dlatego nie zaleca się zabezpieczenia powierzchni kamieni oraz spoiny preparatem hydrofobowym.

KONSERWACJA OGRODZENIA

1. Murowane słupki należy oczyścić z powłok malarskich metodą mechaniczną
2. Odparzone tynki oraz zawilgocone należy skuć

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH – KOŚCIÓŁA PARAFIALNEGO P.W. ŚW. STANISŁAWA B.M. W SKRZYSZOWIE

3. Pozostałe tynki wzmocnić preparatem krzemooorganicznym
4. Rekonstrukcję tynku oraz drobne ubytki uzupełnić lekkim tynkiem o spoiwie z wapna trasowego.
5. Powierzchnię zagruntować preparatem pod farby silikatowe
6. Dwukrotnie pomalować farbą silikatową w kolorze zastanym.
7. Drewniane sztachety ogrodzenia oraz bram oczyścić chemicznie i mechanicznie przy użyciu urządzenia hydrodynamicznego i preparatu fungistatycznego.
8. Lokalnie osłabione sztachety wzmocnić preparatem poliuretanowym
9. Sztachety mocno zniszczone zrekonstruować z drewna iglastego odpowiadające gatunkowi drewna oryginalnego, fakturę oraz kolor dostosować do oryginalnej. W razie konieczności scalić kolorystycznie bejcą wodną.
10. Sztachety pokryć preparatem HK Lasur firmy Remmers
11. Gontowe zadaszanie słupków i przęseł należy wymienić i zrekonstruować analogicznie jak przy dachu, należy wiernie odtworzyć sposób obróbki drewna: wielkość, gatunek oraz faktura jak w oryginalnym gonce. Zaimpregnować HK Lasur firmy Remmers. Kolor ustalić z inspektorem Urzędu Ochrony Zabytków w Tarnowie.

KONSERWACJA KAMIENNEJ ŚCIEŻKI WOKÓŁ KOŚCIOŁA

1. Wszelkie prace przy kamiennej ścieżce powinny prowadzone być pod nadzorem dendrologicznym zgodnie z wytycznymi zawartymi w **Inwentaryzacja dendrologiczna wraz z opinią dendrologiczną, proj. gospodarki ist. zadrzewieniem i wytycznymi dot. ochrony drzew. Autor: mgr inż. Elżbieta Obrocka 2023.** Zalecenia dendrologiczne zawarto również w rozdziale 5 w punkcie 5 niniejszego opracowania. (str. 12)
2. Ścieżkę kamienną wokół kościoła należy demontować ostrożnie tak aby materiał ponownie użyć.

3. Należy wykonać nową podbudowę pod ścieżkę zamkniętą kamiennym obrzeżem. W tym celu ziemię należy wybrać do około 35 cm. Podłoże naturalne oddzielić geowłókniną a następnie jako dolną warstwę podbudowy zastosować mieszankę: tłuczeń kamienny i żwir. Górna warstwa podbudowy to mieszanina piasku i żwiru.
4. Kamienne płyty układać na podsypce półsuchej piasku szarego i cementu portlandzkim w proporcjach 1 cz. cementu i 7 cz. kruszywa. Zabrania się stosowania szarego cementu z uwagi na szkodliwe sole cementowe.
5. Spoinę między kamieniami wykonać z zaprawy szerokoporowej przeznaczonej do spoinowania kamienia. Kolor dostosować do koloru kamienia.
6. Nie zaleca się impregnacji hydrofobowej posadzki kamiennej ponieważ nie posiada izolacji od wody podciąganej kapilarnie.
7. Obrzeże wykonać z kamienia piaskowca lub granitu szarego, matowego kolorystycznie dobranego pod kolor posadzki. Obramienie osadzić na zaprawie półsuchej, której spoiwem jest biały cement portlandzki. Zabrania się stosowania szarego cementu z uwagi na szkodliwe sole cementowe.
8. W obrębie drzew o nr inw. 10,12,13,14 i 15 po usunięciu istniejącej nawierzchni i odsłonięciu systemów korzeniowych zostanie zaproponowany przez dendrologa zakres zmian. Zmiany mogą dotyczyć głębokości podbudowy oraz rodzaju kruszywa. W obszarach gdzie średnica korzenia przekracza 10 cm zostanie wykonana jedynie podbudowa z piasku, bez zastosowania żwiru oraz cementu. Ponadto zmianie może ulec również kształtu ścieżki oraz rodzaj obrzeża, które może zostać zastąpione odcinkowo w obszarze korzeni syntetycznym tworzywem zw. ekoboard.
9. W obrębie drzew o nr inw. 12,13 i 14 z uwagi na system korzeniowy zmianie może ulec kierunek niwelety chodnika oraz jej kształt.

DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH – KOŚCIÓŁA PARAFIALNEGO P.W. ŚW. STANISŁAWA BM.W SKRZYSZOWIE

Fot. nr 1 i 2. Kościół parafialny pw. Świętego Stanisława BM w Skrzyszowie.

Stan przed konserwacją.

Fot. Tomasz Głowacz

Fot. nr 3 i 4. Kościół parafialny pw. Świętego Stanisława BM w Skrzyszowie.

Stan przed konserwacją.

Fot. Tomasz Głowacz

Fot. nr 5 i 6. Kościół parafialny pw. Świętego Stanisława BM w Skrzyszowie.

Stan przed konserwacją.

Fot. Tomasz Głowacz

Fot. nr 7 i 8. Kościół parafialny pw. Świętego Stanisława BM w Skrzyszowie.

Stan przed konserwacją.

Fot. Tomasz Głowacz

Fot. nr 9 i 10. Kościół parafialny pw. Świętego Stanisława BM w Skrzyszowie.
Stan przed konserwacją.

Fot. Tomasz Głowacz

Fot. nr 11 i 12. Kościół parafialny pw. Świętego Stanisława BM w Skrzyszowie.

Stan przed konserwacją.

Fot. Tomasz Głowacz

Fot. nr 13 i 14. Kościół parafialny pw. Świętego Stanisława BM w Skrzyszowie.

Stan przed konserwacją.

Fot. Tomasz Głowacz

Fot. nr 15 i 16. Kościół parafialny pw. Świętego Stanisława BM w Skrzyszowie.
Stan przed konserwacją.
Fot. Tomasz Głowacz

Fot. nr 17 i 18. Kościół parafialny pw. Świętego Stanisława BM w Skrzyszowie.

Stan przed konserwacją.

Fot. Tomasz Głowacz

Fot. nr 19 i 20. Kościół parafialny pw. Świętego Stanisława BM w Skrzyszowie.

Stan przed konserwacją.

Fot. Tomasz Głowacz

Fot. nr 21 i 22. Kościół parafialny pw. Świętego Stanisława BM w Skrzyszowie.

Stan przed konserwacją.

Fot. Tomasz Głowacz

Fot. nr 23 i 24. Kościół parafialny pw. Świętego Stanisława BM w Skrzyszowie.

Stan przed konserwacją.

Fot. Tomasz Głowacz

Fot. nr 23 i 24. Kościół parafialny pw. Świętego Stanisława BM w Skrzyszowie.

Stan przed konserwacją.

Fot. Tomasz Głowacz

Fot. nr 25 i 26. Kościół parafialny pw. Świętego Stanisława BM w Skrzyszowie.

Stan przed konserwacją.

Fot. Tomasz Głowacz

Tarnów, dnia 28 lutego 2024 r.

POZWOLENIE nr 60 /2024/A
na prowadzenie prac konserwatorskich i prac restauratorskich
i robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków

Działając na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 2 lit. a, 7 pkt 1, art. 36 ust. 1 pkt 1, art. 36 ust. 3, art. 89 pkt 2, art. 91 ust. 4 pkt 4 i 5, art. 92 ust. 6 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r., poz. 840, z 2023 r., poz. 951, 1688), § 13 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań architektonicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2021 r., 81), art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 775), po rozpatrzeniu wniosku Parafii Rzymskokatolickiej pw. Św. Stanisława BM w Skrzyszowie, 33-156 Skrzyszów 1, z dnia 11 sierpnia 2023 r., (data wpływu 18.08.2023, nasz znak: RPW/18273/2023), uzupełnionego w dniu 17 listopada 2023 r., (nasz znak: RPW/26247/2023), w dniu 1 lutego 2024 (nasz znak: RPW/2603/2024) oraz w dniu 8 lutego 2024 r. (nasz znak: RPW/3333/20240 i w dniu 23 lutego 2024 r., (data wpływu 24.02.2024, nasz znak: RPW/4803/2024) w sprawie wydania pozwolenia na prowadzenie prac robót budowlanych przy kościele parafialnym pw. św. Stanisława MB w Skrzyszowie, gm. Skrzyszów

Małopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków

I. udziela pozwolenia

Wnioskodawcy:

Parafii Rzymskokatolickiej
pw. Św. Stanisława BM w Skrzyszowie
33-156 Skrzyszów 1

na prowadzenie robót budowlanych przy zabytku, tj.: kościele par. pw. Św. Stanisława BM w Skrzyszowie, wpisanym do rejestru zabytków orzeczeniem z dnia 30 grudnia 1960 r., znak: 101/39/60.

Zakres i sposób prowadzenia wskazanych w pozwoleniu robót: remont poszycia dachowego z gontu, remont szalunku kościoła, remont murowanego ogrodzenia wokół kościoła, remont kamiennej ścieżki (drogi procesyjnej) wokół kościoła – wg dokumentacji stanowiącej załącznik do pozwolenia:

1. Program prac konserwatorskich Kościoła Parafialnego pw. Św. Stanisława BM w Skrzyszowie, oprac. przez P. Tomasza Głowacza;
2. Projekt zagospodarowania terenu, Remont konserwatorski ścian szalunkowych oraz poszycia dachu wraz z remontem ogrodzenia i kamiennej ścieżki wokół budynku, w kościele parafialnym p.w. św. Stanisława Biskupa i Męczennika (BM) w Skrzyszowie, prac przez P. mgr inż. Meryszczakowskiego;
3. Inwentaryzacja dendrologiczna wraz z opinią dendrologiczną proj. gospodarki istn. zadrzewieniem i wytycznymi dot. Ochrony drzew, oprac. przez P. mgr inż. Elżbietę Obrocką.

II. określa warunki polegające na obowiązku:

- 1) kierowania robotami budowlanymi i pracami konserwatorskimi albo samodzielnego ich wykonywania przez osoby spełniające wymagania, o których mowa w art. 37a ust. 1 i 2 i 37 c ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- 2) przekazania Małopolskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków nie później niż w terminie 14 dni przed dniem rozpoczęcia robót i prac, a w toku prac na 14 dni przed dokonaniem zmiany osoby, o której mowa w pkt. 1:
 - a). imienia, nazwiska i adresu osoby, o której mowa w pkt. 1
 - b). dokumentów potwierdzających spełnianie przez te osoby wymagań, o których mowa w art. 37a, 37 c ustawy;

- c). oświadczenia osób, o których mowa w pkt.1 o przyjęciu przez te osoby obowiązku kierowania robotami i kierowania pracami, albo samodzielnego ich wykonywania.
- 3) warunek, o którym mowa w pkt.2 uważa się za spełniony, w przypadku kierowania ww. pracami albo samodzielnego ich wykonywania przez osobę wskazaną we wniosku o udzielenie pozwolenia i posiadającą kwalifikacje, o których mowa w art. 37 ustawy, o ile do wniosku zostały dołączone dokumenty potwierdzające spełnianie przez tę osobę ustawowych wymagań.

III. ponadto określa warunki polegające na obowiązku:

- Wnioskodawca zobowiązany jest do pisemnego powiadomienia o ewentualnej zmianie osób, o których mowa w pkt. II, co najmniej 14 dni przed dokonaniem zmiany;
- wojewódzki konserwator zabytków zastrzega sobie prawo przeglądu prac w trakcie ich trwania oraz dokonania odbioru częściowego i końcowego;
- zawiadomienia wojewódzkiego konserwatora zabytków o odbiorze prac, przynajmniej na 3 dni przed rozpoczęciem tej czynności,
- niezwłocznego zawiadomienia wojewódzkiego konserwatora zabytków o zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w trakcie prowadzenia prac, mogących doprowadzić do uszkodzenia lub zniszczenia zabytku,
- prowadzeniu dokumentacji przebiegu wskazanych w pozwoleniu prac, w sposób umożliwiających jednoznaczną identyfikację i dokładną lokalizację przestrzenną wszystkich czynności, użytych materiałów oraz dokonanych odkryć i przekazania jej wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków w terminie 3 miesięcy od dnia zakończenia tych prac,
- opracowanie sposobu postępowania z zabytkiem po zakończeniu wskazanych w pozwoleniu prac i przekazaniu tego opracowania wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków w terminie 3 miesięcy od dnia zakończenia tych prac.

Pozwolenie ważne jest do: 31 grudnia 2025 r.

Postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia może zostać wznowione, a następnie pozwolenie może zostać cofnięte lub zmienione na podstawie art. 47 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Uzasadnienie

Planowane roboty budowlane dotyczą obiektu wpisanego jednostkowo do rejestru zabytków, orzeczeniem z dnia 30 grudnia 1960 r., znak: 101/39/60. Zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami prowadzenie prac i robót przy zabytku wpisanym do rejestru wymaga pozwolenia właściwego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Po rozpatrzeniu wniosku oraz rozwiązań zawartych w załączonych do niego projektach, a także po analizie dokumentów znajdujących się w posiadaniu tut. Urzędu należało stwierdzić, że wnioskowane roboty nie naruszają przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami – dlatego orzeczono jak na wstępie.

Pouczenie

1. Od decyzji niniejszej służy stronie odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego złożone w terminie 14 dni od daty jej otrzymania, za pośrednictwem Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – WUOZ w Krakowie, Delegatura w Tarnowie, ul. Konarskiego 15, 33-100 Tarnów.
2. Zgodnie z art. 127a. § 1 kpa w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję. Z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna (art. 127a § 2 kpa) .
3. Zgodnie z art. 47 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wojewódzki konserwator zabytków może wznowić postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia o którym mowa w art. 36 ust. 1, a następnie zmienić je lub cofnąć w drodze decyzji, jeżeli w trakcie wykonywania badań, prac, robót lub innych działań określonych w pozwoleniu wystąpiły nowe fakty i okoliczności, mogące doprowadzić do uszkodzenia lub zniszczenia zabytku.
4. Zgodnie z art. 37 a Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. pracami konserwatorskimi, pracami restauratorskimi lub badaniami konserwatorskimi, prowadzonymi przy zabytkach wpisanych do rejestru kieruje osoba, która ukończyła studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie,

w zakresie konserwacji i restauracji dzieł sztuki lub konserwacji zabytków oraz która po rozpoczęciu studiów drugiego stopnia lub po zaliczeniu szóstego semestru jednolitych studiów magisterskich, przez co najmniej 9 miesięcy brała udział w pracach konserwatorskich, pracach restauratorskich lub badaniach konserwatorskich, prowadzonych przy zabytkach wpisanych do rejestru, inwentarza muzeum będącego instytucją kultury lub zaliczanych do jednej z kategorii, o których mowa w art. 14a ust. 2.

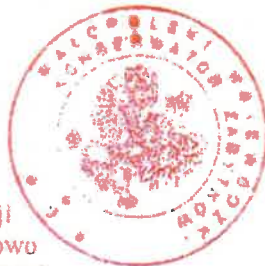
W dziedzinach nieobjętych programem studiów wyższych, o których mowa w ust. 1, pracami konserwatorskimi, pracami restauratorskimi lub badaniami konserwatorskimi, prowadzonymi przy zabytkach wpisanych do rejestru kieruje osoba, która posiada:

- 1) świadectwo ukończenia szkoły średniej zawodowej oraz tytuł zawodowy albo wykształcenie średnie i dyplom potwierdzający posiadanie kwalifikacji zawodowych w zawodach odpowiadających danej dziedzinie lub
- 2) dyplom mistrza w zawodzie odpowiadającym danej dziedzinie

– oraz która, przez co najmniej 4 lata brała udział w pracach konserwatorskich, pracach restauratorskich lub badaniach konserwatorskich, prowadzonych przy zabytkach wpisanych do rejestru, inwentarza muzeum będącego instytucją kultury lub zaliczanych do jednej z kategorii, o których mowa w art. 14a ust. 2.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się do osób, które samodzielnie wykonują prace konserwatorskie, prace restauratorskie lub badania konserwatorskie, prowadzone przy zabytkach wpisanych do rejestru.

5. Zgodnie z art. 37 a Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. Robotami budowlanymi kieruje albo nadzór inwestorski wykonuje, przy zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru osoba, która posiada uprawnienia budowlane określone przepisami Prawa budowlanego oraz która przez co najmniej 18 miesięcy brała udział w robotach budowlanych prowadzonych przy zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru lub inwentarza muzeum będącego instytucją kultury;
6. Zgodnie z art. 37 g. Udział w pracach konserwatorskich, pracach restauratorskich, badaniach konserwatorskich, robotach budowlanych lub badaniach architektonicznych, prowadzonych odpowiednio przy zabytku wpisanym do rejestru, inwentarza muzeum będącego instytucją kultury lub zaliczanym do jednej z kategorii, o których mowa w art. 14a ust. 2, oraz badaniach archeologicznych, lub zatrudnienie przy tych pracach lub badaniach w muzeum będącym instytucją kultury, potwierdzają świadectwa, w tym dotyczące odbytych praktyk zawodowych, oraz inne dokumenty zaświadczające udział w tych pracach, badaniach lub robotach lub zatrudnienie przy tych pracach wydane przez kierownika jednostki organizacyjnej, na rzecz której te prace, badania lub roboty były wykonywane, albo przez osobę, pod której nadzorem były wykonywane, w tym zakresy obowiązków na stanowiskach pracy w muzeum będącym instytucją kultury, lub zaświadczenia wydane przez wojewódzkich konserwatorów zabytków.
2. Udział w pracach konserwatorskich, pracach restauratorskich, badaniach konserwatorskich, robotach budowlanych lub badaniach architektonicznych prowadzonych przed dniem 26 sierpnia 2011 r. przy zabytku niewpisanym do rejestru zabytków potwierdzają świadectwa, inne dokumenty lub zaświadczenia, o których mowa w ust. 1.
7. Zgodnie z art. 37 h. 1. Wykształcenie i tytuły zawodowe, o których mowa w art. 37a, art. 37b, art. 37d i art. 37e, mogą być uzyskane poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli są one uznawane za równorzędne z wykształceniem i tytułami zawodowymi uzyskanymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie odrębnych przepisów.
8. Doświadczenie zawodowe, o którym mowa w art. 37a, art. 37b i art. 37d, może być nabyte poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o ile dotyczy prac konserwatorskich, prac restauratorskich, badań konserwatorskich lub badań architektonicznych, prowadzonych przy zabytkach wpisanych do inwentarza muzeum lub zaliczanych do jednej z kategorii, o których mowa w art. 14a ust. 2.
9. Kto prowadzi prace konserwatorskie/ restauratorskie przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków niezgodnie z zakresem lub warunkami określonymi w pozwoleniu wojewódzkiego konserwatora zabytków, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 500 000 zł. (art. 107d ust. 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami)
10. Kto bez pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków podejmuje działania, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1-5, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 500 000 zł. (art. 107d ust. 1 ustawy)

z up. Małopolskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków w Krakowie
p.o. Kierownika Delegatury w Tarnowie

Agata Klis-Toton
mgr Agata Klis-Toton

Wobec niezaskarżenia niniejszej decyzji
(postanowienia) w czasie i trybie ustawowo
przewidzianym stała(o) się ona(o) ostateczna(e)

prawomocna(e) z dniem 21.01.2024
i podlega wykonaniu.

Tarnów, dnia 17.07.2024 z up. Małopolskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków w Krakowie
p.o. Kierownika Delegatury w Tarnowie

Agata Klis-Toton
mgr Agata Klis-Toton

Załącznik:

1. Program prac konserwatorskich Kościoła Parafialnego pw. Św. Stanisława BM w Skrzyszowie, oprac. przez P. Tomasza Głowacza
2. Projekt zagospodarowania terenu, Remont konserwatorski ścian szalunkowych oraz poszycia dachu wraz z remontem ogrodzenia i kamiennej ścieżki wokół budynku, w kościele parafialnym p.w. św. Stanisława Biskupa i Męczennika (BM) w Skrzyszowie, prac przez P. mgr inż. Meryszczakowskiego;
3. Inwentaryzacja dendrologiczna wraz z opinią dendrologiczną proj. gospodarki istn. zadrzewieniem i wytycznymi dot. Ochrony drzew, oprac. przez P. mgr inż. Elżbietę Obrocką

Otrzymują z załącznikami:

1. Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Stanisława BM w Skrzyszowie + zał. nr 1 – 2 egz. , zał. nr 2 – 4 egz., zał. nr 3 – 1 egz.
2. a/a ++ zał. nr 1 – 2 egz. , zał. nr 2 – 1 egz., zał. nr 3 – 1 egz.